

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/11/2021
Identifikačné číslo spisu: 7918201602
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7918201602.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanej L. C., bývajúcej v M., Š. XXXX/X, o zaplatenie 4 580,04 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 12 Csp 62/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 14. mája 2020 sp. zn. 2 Co 135/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 14. mája 2020 sp. zn. 2 Co 135/2019 v časti
- potvrdzujúceho výroku, v ktorej potvrdil zamietnutie nároku na zmluvný úrok po zosplatnení úveru a rozhodnutie o trovách konania,
- vo výroku o trovách odvolacieho konania,
a rozsudok Okresného súdu Trebišov z 15. februára 2019 č. k. 12 Csp 62/2018-86
- v zamietajúcom výroku, ktorým rozhodol o zmluvnom úroku po zosplatnení úveru,
- a vo výroku o trovách konania
zrušuje a vec vracia Okresnému súde Trebišov na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 15. februára 2019 č. k. 12 Csp 62/2018-86 zaviazal žalovanú povinnosťou uhradiť žalobkyni 4 719,19 eura a zároveň 5 % ročné úroky z omeškania zo sumy 5 080,04 eura za obdobie od 23. februára 2018 do 26. marca 2018 a zo sumy 4 580,04 eura za obdobie od 27. marca 2018 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalovanú zaviazal povinnosťou uhradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %. Na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že dňa 12. júna 2017 sporové strany uzatvorili zmluvu o úvere, na základe ktorej žalobkyňa žalovanej poskytla úver vo výške 5 300,- eur a žalovaná sa zaviazala uhrádzať úver v splátkach podľa dohodnutých podmienok. Z dôvodu riadneho nesplácania úveru žalobkyňa ako veriteľ prišlo k predčasnej splatnosti ku dňu 22. februára 2018. V súvislosti s právnym posúdením veci súd prvej inštancie skúmajúc dôvodnosť uplatnených úrokov dospel k záveru, že dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, teda jeho splátok, keďže od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Uviedol, že nevrátením prenechaných peňazí po zosplatnení úveru vzniká protiprávny stav, s ktorým ako následok sú spojené sankčné úroky, t.j. úroky z omeškania a

zodpovednostné nároky, t.j. náhrada škody, ako aj zabezpečovacie plnenia, napr. zmluvná pokuta, na ktorých sa účastníci zmluvy pre tento prípad dohodli alebo ktoré sú dané zákonom, ale nie záväzky majúce povahu odplaty, medzi ktoré úrok patrí. Súd prvej inštancie teda konštatoval, že na základe právnych ustanovení účinných ku dňu uzavretia predmetnej úverovej zmluvy veriteľovi nevznikol nárok na úhradu úrokov z úveru za obdobie od vyhlásenia jeho predčasnej splatnosti, t. j. od 22. februára 2018 do budúca. Zároveň poukázal na to, že zmluva o úvere neobsahuje žiadne ustanovenie o dohode o úročení úveru za obdobie po vyhlásení predčasnej splatnosti, ani na žiadne ustanovenie všeobecných obchodných podmienok pre tento prípad neodkazuje. Napokon zamietnutie nároku na zaplatenie úrokov z omeškania zo splatných úrokov odôvodnil tým, že úrok z omeškania ako sankcia nemôže plniť aj úlohu sankcie za nesplnenú sankciu, išlo by o neustále sa opakujúce a nekončiace navyšovanie sankcie za nesplnenú sankciu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 14. mája 2020 sp. zn. 2 Co 135/2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania potvrdil. Súčasne vyslovil, že stranám sporu nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením prvoinštančného rozsudku, ktoré považoval sa vyčerpávajúce, a preto na neho v plnom rozsahu odkázal v zmysle § 387 ods. 2 C.s.p. Dodal, že z predloženej zmluvy o úvere nevyplýva, že by sa osobitne účastníci zmluvy dojednali, že úver po termíne splatnosti (i predčasnom zosplatnení) bude ďalej úročený úrokmi z úveru a k tomu na viac sadzbou úrokov z omeškania. Navyše, v konaní neboli žalobkyňou predložené obchodné podmienky účinné v čase uzatvárania úverovej zmluvy. Odvolací súd teda uzavrel, že v tomto prípade po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru má veriteľ (žalobkyňa) právo iba na úrok z omeškania a nemá nárok na zmluvne dojednaný úrok, pričom poukázal na právny názor Najvyššieho súdu SR uvedený v rozhodnutí sp. zn. 4 Obo 143/98. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu potvrdzujúceho výroku o zamietnutí žaloby v časti zmluvného úroku podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila poukazom na ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. V odôvodnení dovolania namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, neriešenej v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, a to in concreto, „či veriteľ má nárok na zaplatenie úroku od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení.“ Žalobkyňa mala za to, že v danom prípade síce súd aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, nakoľko nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Poukazujúc na ustanovenie § 502 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka argumentovala, že obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatoú za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje. Svoje tvrdenia podporila poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 113/2018 a na konkrétne rozsudky odvolacích súdov (napr. rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn. 11 Co 12/2017, resp. rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 43 Co 23/2017, atď.). Vzhľadom na uvedené navrhla rozsudok odvolacieho súdu spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§

424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

7. V zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

9. V predjednávanej veci žalobkyňa prípustnosť svojho dovolania formálne vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., keď tvrdí, že právna otázka „či má veriteľ právo na zmluvne dohodnuté úroky z poskytnutého úveru aj za obdobie po zosplatnení úveru“, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ešte nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená. V dovolaní však ďalej uvádza, že touto otázkou sa dovolací súd už zaoberal v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 113/2018 a vyriešil ju tak, že veriteľovi nárok na zaplatenie zmluvných úrokov z úveru bez ohľadu na zosplatnenie dlhu patrí, a to aj popri nároku na zaplatenie úrokov z omeškania, pričom uvedené riešenie tejto právnej otázky považuje za „definitívne uzavreté“.

10. Vychádzajúc preto z obsahu dovolania a samotnej argumentácie prezentovanej v dovolaní (čl. 11 ods. 1 a § 124 ods. 1 C.s.p.), ktorá predstavuje materiálny substrát samotného dovolacieho konania a súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu (teda aj to, či daná právna otázka bola/nebola dovolacím súdom riešená), dovolací súd prípustnosť dovolania vyvodzoval nie z formálne deklarovaneho ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., ale z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Dovolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 C.s.p.) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (porov. 8 Cdo 54/2018, I. ÚS 51/2020).

11. Keďže žalobkyňou nastolená právna otázka bola rozhodujúca pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, dovolací súd v ďalšom skúmal, či opodstatnene vytýka, že pri riešení tejto otázky zo strany odvolacieho súdu došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, a teda či opodstatnene vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci.

12. Predmetnou otázkou (viď vyššie bod 9.) sa už dovolací súd zaoberal v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 42/2020 (a ďalšími naň nadväzujúcimi rozhodnutiami, napr. sp. zn. 2 Cdo 83/2020, 3 Cdo 1/2020, 5 Cdo 46/2020, 6 Cdo 56/2020, 7 Cdo 186/2020, 8 Cdo 135/2020, 9 Cdo 24/2020), v dôsledku čoho možno v ňom uvedený právny názor ohľadom predmetnej právnej otázky považovať za ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu.

13. Dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 42/2020 po poukaze na nesúlad v riešení otázky možného priznania zmluvných úrokov po predčasnom zosplatnení úveru v rozhodovacej praxi odvolacích súdov

konštatoval, že za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania.

13.1. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškание k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t. j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

13.2. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

13.3. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednania, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania, nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je porušením ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

13.4. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

13.5. Dovolací súd tak v tomto rozhodnutí uzavrel, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

14. Vec prejednávajúci senát považuje aj v predmetnom spore vyššie vyslovený záver najvyššieho súdu za prijateľný. Ak konajúce súdy založili svoje rozhodnutia v tejto otázke na inom právnom názore, podľa ktorého úroky z úveru po vyhlásení jeho predčasnej splatnosti prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu (následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť len úroky z omeškania), treba mať za to, že ich rozhodnutia spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľky, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu sa riešením predmetnej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., ale aj dôvodné (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

15. Nakoľko nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd

zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie v tomu korešpondujúcej časti (t.j. zamietajúcom výroku v časti zmluvného úroku) a vo výroku o trovách konania (§ 449 ods. 2 C.s.p.) a vec mu vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.